

רשימת ההגדרות והמשפטים

- 5 עקרון האינדוקציה המתמטית
- 12 עקרון המינימום
- 13 הגדרות ברקורסיה
- 1.1 אקסיומת ההיקף
- היו A, B קבוצות. $A = B$ אם ורק אם כל איבר של A הוא גם איבר של B וכל איבר של B הוא גם איבר של A . $A = B \Leftrightarrow \forall x (x \in A \Leftrightarrow x \in B)$
- 20 1.2 הגדרה
- קבוצה A תיקרא **קבוצה ריקה**, אם אין בה איברים, דהיינו, אם לכל x מתקיים $x \notin A$.
- 24 1.3 משפט
- לא קיימות שתי קבוצות ריקות שונות.
- 24 הגדרה
- יהיו A, B קבוצות. נאמר ש- A **חלקית** ל- B , או ש- A **תת-קבוצה** של B , אם כל איבר של A הוא איבר של B . $\forall x (x \in A \rightarrow x \in B)$ שאלה 5: הכלה היא טרנויטיבית
- 25 1.5 הגדרה
- קבוצת כל התת-קבוצות של קבוצה A נקראת **קבוצת החזקה** של A .
- 28 1.6 משפט
- תהי A קבוצה סופית בעלת n איברים. מספר התת-קבוצות של A הוא 2^n .
- 28 1.7 משפט
- תהי A קבוצה סופית. אם $B \subseteq A$, אז גם B סופית, ו- $|B| \leq |A|$.
- 29 אם $B \subset A$, אז $|B| < |A|$.
- 1.8 הגדרה
- יהיו A, B קבוצות. **האיחוד של A עם B** הוא קבוצת כל העצמים, הנמצאים ב- A או ב- B . את האיחוד של A עם B מסמנים $A \cup B$.
- 31

1.9 משפט

1. פעולת האיחוד היא חילופית, דהיינו: $A \cup B = B \cup A$.

32 2. פעולת האיחוד היא חקיבוצית, דהיינו: $(A \cup B) \cup C = A \cup (B \cup C)$.

1.10 משפט

א. לכל קבוצה A וקבוצה B , $A \subseteq A \cup B$ וגם $B \subseteq A \cup B$.

ב. לכל קבוצה A מתקיים: $A \cup A = A$.

33 ג. לכל קבוצה A מתקיים: $A \cup \emptyset = A$.

שאלה 12

הוכיחו את משפט 1.10

1.11 משפט

33 $A \subseteq B$ אם ורק אם $A \cup B = B$.

1.12 משפט

33 $A \cup B \subseteq C$ אם ורק אם $A \subseteq C$ וגם $B \subseteq C$.

1.13 הגדרה

החיתוך של הקבוצה A עם הקבוצה B הוא קבוצת כל העצמים, הנמצאים גם ב- A וגם

34 ב- B . הסימון הוא $A \cap B$. בקיצור: $A \cap B = \{x | x \in A \wedge x \in B\}$.

1.14 הגדרה

נאמר שהקבוצות A, B הן **זרות** אם $A \cap B = \emptyset$. דהיינו, אם אין להן איברים משותפים.

34 לחילופין נאמר ש- A זרה ל- B או ש- B זרה ל- A .

1.15 משפט

1. פעולת החיתוך היא חילופית, דהיינו: $A \cap B = B \cap A$.

35 2. פעולת החיתוך היא חקיבוצית, דהיינו: $(A \cap B) \cap C = A \cap (B \cap C)$.

1.16 משפט

א. לכל קבוצה A וקבוצה B $A \cap B \subseteq A$ וגם $A \cap B \subseteq B$.

ב. לכל קבוצה A $A \cap A = A$.

ג. לכל קבוצה A $A \cap \emptyset = \emptyset$.

36

1.17 משפט

לכל A, B , אם $A \subseteq B$, אם ורק אם $A \cap B = A$.

36

1.18 משפט

לכל A, B, C , אם $C \subseteq A \cap B$, אם ורק אם $C \subseteq A$ וגם $C \subseteq B$.

37

1.19 משפט

אם A ו- B הן קבוצות סופיות, אז $|A \cup B| = |A| + |B| - |A \cap B|$.
 איברים פנמיים
 איברי הקבוצות
 שאלה 20 בעמ' 19 מראה
 הכלה והפרדה של שלוש קבוצות

37

1.20 משפט (חוקי הפילוג של החיתוך מעל האיחוד ושל האיחוד מעל החיתוך).

א. לכל שלוש קבוצות A, B, C , $A \cap (B \cup C) = (A \cap B) \cup (A \cap C)$.

ב. לכל שלוש קבוצות A, B, C , $A \cup (B \cap C) = (A \cup B) \cap (A \cup C)$.

39

1.21 הגדרה

יהיו A, B קבוצות. A פחות B היא קבוצת איברי A , שאינם ב- B .

הסימון לקבוצה A פחות B הוא $A \setminus B = \{x \in A \mid x \notin B\}$.

הפעולה שהגדרנו זה עתה נקראת בשם פעולת הפרש.

1.22 הגדרה

תהי A קבוצה, החלקית לקבוצה האוניברסלית U . הקבוצה המשלימה ל- A ביחס ל- U

היא קבוצת איברי U , שאינם ב- A . הסימון יהיה A^c .

1.23 משפט

לכל A מתקיים: א. $A \cup A^c = U$ ב. $A \cap A^c = \emptyset$ ג. $(A^c)^c = A$.

45

שאלה 24:
 איי מוכל בבי וסי מוכל בדי, אזי:
 איחוד המוכלות מוכל באיחוד המכללות.
 כנ"ל לגבי חיתוכים.

41
 אם איי מכילה את בי והן סופיות:
 $|A \setminus B| = |A| - |B|$
 $A \cap B = A \setminus (A \setminus B)$
 if: $B \subseteq A$ so: $B \cup (A \setminus B) = A$
 $A \cap (B \setminus A) = \emptyset$
 $(A \setminus B) \cup (B \setminus A) = (A \cup B) \setminus (A \cap B)$
 $A \Delta B = C \Rightarrow A \Delta C = B \ \& \ B \Delta C = A$
 $A \Delta B = A \Delta C \Rightarrow B = C$
 $A \cap (B/C) = (A \cap B)/(A \cap C)$

1.24 משפט

46

$$A \setminus B = A \cap B^c$$

1.25 משפט

46

$$A \subseteq B \text{ אם ורק אם } B^c \subseteq A^c$$

1.26 משפט (כללי דה-מורגן)

$$\begin{aligned} & \text{שאלה 42:} \\ & \mathbf{A \setminus B = B^c \setminus A^c} \\ & \dots\dots\dots \mathbf{C^3} \\ & (A \Delta B)^c = A \Delta B^c = A^c \Delta B \end{aligned}$$

47

$$\text{א. } (A \cup B)^c = A^c \cap B^c$$

$$\text{ב. } (A \cap B)^c = A^c \cup B^c$$

1.27 הגדרה

תהי Γ קבוצה לא ריקה. לכל איבר α של Γ תהי A_α קבוצה.

(לאיברי Γ נקרא אינדקסים ובהקשר זה נאמר ש- α הוא האינדקס של A_α).

איחוד כל ה- A_α -ים, כאשר $\alpha \in \Gamma$, הוא קבוצת העצמים, הנמצאים ב- A_α ל- α אחד,

לפחות, ב- Γ . הסימון הוא $\bigcup_{\alpha \in \Gamma} A_\alpha$.

לשון אחר: $\bigcup_{\alpha \in \Gamma} A_\alpha = \{x \mid \exists \alpha \in \Gamma (x \in A_\alpha)\}$

חיתוך כל ה- A_α -ים, כאשר $\alpha \in \Gamma$, הוא קבוצת האיברים המשותפים לכל ה- A_α .

הסימון הוא $\bigcap_{\alpha \in \Gamma} A_\alpha$.

49

לשון אחר: $\bigcap_{\alpha \in \Gamma} A_\alpha = \{x \mid \forall \alpha \in \Gamma (x \in A_\alpha)\}$

1.28 משפט

תהי Γ קבוצה לא ריקה של אינדקסים ויהי $\alpha_0 \in \Gamma$.

$$\text{א. } A_{\alpha_0} \subseteq \bigcup_{\alpha \in \Gamma} A_\alpha$$

50

$$\text{ב. } \bigcap_{\alpha \in \Gamma} A_\alpha \subseteq A_{\alpha_0}$$

*1.27 הגדרה

תהי B קבוצה לא ריקה של קבוצות.

$\bigcup_{A \in B} A$, איחוד כל הקבוצות ב- B היא הקבוצה $\{x \mid \exists A \in B (x \in A)\}$

$\bigcap_{A \in B} A$, חיתוך כל הקבוצות ב- B היא הקבוצה $\{x \mid \forall A \in B (x \in A)\}$

50

גם כאן נרחיב ונגדיר: $\bigcup_{A \in \emptyset} A = \emptyset$

1.28 *משפט

תהי B קבוצה לא ריקה של קבוצות ותהי $A_0 \in B$.

$$\text{א. } A_0 \subseteq \bigcup_{A \in B} A$$

51

$$\text{ב. } \bigcap_{A \in B} A \subseteq A_0$$

1.29 משפט (כללי הפילוג)

$$\text{א. } B \cap \left(\bigcup_{\alpha \in \Gamma} A_\alpha \right) = \bigcup_{\alpha \in \Gamma} (B \cap A_\alpha)$$

51

$$\text{ב. } B \cup \left(\bigcap_{\alpha \in \Gamma} A_\alpha \right) = \bigcap_{\alpha \in \Gamma} (B \cup A_\alpha)$$

1.30 משפט (כללי דה-מורגן)

$$\text{א. } \left(\bigcup_{\alpha \in \Gamma} A_\alpha \right)^c = \bigcap_{\alpha \in \Gamma} A_\alpha^c$$

51

$$\text{ב. } \left(\bigcap_{\alpha \in \Gamma} A_\alpha \right)^c = \bigcup_{\alpha \in \Gamma} A_\alpha^c$$

2.1 אקסיומה אקסיומת ה- n -יות הסדורות

יהי $n \geq 1$ מספר טבעי. לכל n -יה סדורה יש איבר ראשון יחיד, איבר שני יחיד וכן הלאה, ואיבר n -י יחיד. שתי n -יות סדורות הן שוות, אם ורק אם יש להן אותו איבר ראשון, אותו איבר שני, וכן הלאה, ואותו איבר n -י.

71

$$\text{א. } A \times B = \emptyset \text{ iff } (A = \emptyset \text{ OR } B = \emptyset)$$

2.2 הגדרה מכפלה קרטזית

יהיו A, B קבוצות. המכפלה הקרטזית של A ב- B היא קבוצת הזוגות הסדורים שבהם משמאל מופיע איבר של A ומימין איבר של B .

71

$$\text{המכפלה הקרטזית הנ"ל מסומנת } A \times B \text{ . } A \times B = \{ \langle a, b \rangle \mid a \in A \wedge b \in B \}$$

2.3 משפט

לכל C, B, A מתקיים:

$$\text{א.1 } A \times (B \cup C) = (A \times B) \cup (A \times C) \quad \text{א.2 } (B \cup C) \times A = (B \times A) \cup (C \times A)$$

$$\text{ב.1 } A \times (B \cap C) = (A \times B) \cap (A \times C) \quad \text{ב.2 } (B \cap C) \times A = (B \times A) \cap (C \times A)$$

$$\text{ג.1 } A \times (B \setminus C) = (A \times B) \setminus (A \times C) \quad \text{ג.2 } (B \setminus C) \times A = (B \times A) \setminus (C \times A)$$

2.4 הגדרה יחס

יהיו B, A קבוצות. **יחס דו-מקומי** מ- A ל- B הוא תת-קבוצה של $A \times B$.
יחס דו-מקומי מ- A ל- A נקרא גם יחס דו-מקומי על A

75

2.5 הגדרה היחס ההופכי

יהי R יחס מהקבוצה A לקבוצה B . היחס ההופכי ל- R הוא היחס הבא מ- B ל- A

$$\{(x, y) | (y, x) \in R\} \text{ את היחס ההופכי ל-} R \text{ נסמן } R^{-1}.$$

2.6 הגדרה ריבוע היחס

יהי R יחס על קבוצה A . היחס R^2 על A הוא היחס המקיים את התכונה הבאה:
כל $a, b \in A$ $\langle a, b \rangle \in R^2$ אם ורק אם קיים $c \in A$ כך ש- $\langle a, c \rangle \in R^2$ ו- $\langle c, b \rangle \in R^2$.

שאלה 23:

א' וב' לא ריקות:

$$\text{לשון אחר: } aR^2b \Leftrightarrow \exists x \in R(aRx \wedge xRb).$$

82

יחסים על A:

2.7 הגדרה רפלקסיביות כלומר, מכיל את

$$R \text{ Reflexive} \Leftrightarrow R \subseteq S \Rightarrow S \text{ Reflexive}$$

$$R \text{ Reflexive} \Leftrightarrow R^{-1} \text{ Reflexive}$$

$$R \&S \text{ reflexive over } A \Rightarrow \text{איחודם וחיבורם גם רפלקסיבי}$$

יחס R על קבוצה A נקרא **רפלקסיבי** אם לכל a ב- A מתקיים aRa

תכונה זו של היחס R נקראת רפלקסיביות.

83

2.8 הגדרה אנטי-רפלקסיביות אם אין אף מקרה רפלקסיבי

בכל מקרה: השימוש במילה "אנטי" מסמל אי-קיום מוחלט של התופעה.

יחס R על קבוצה A נקרא **אנטי-רפלקסיבי** אם לשום a ב- A לא מתקיים aRa .

לשון אחר: אם אינו מכיל שום זוג סדור מהצורה $\langle a, a \rangle$.

84

תכונה זו נקראת אנטי-רפלקסיביות.

$$R \text{ symmetric} \Rightarrow R^2 \text{ symmetric}$$

$$R^{-1} = R \Leftrightarrow R \text{ Symetric} \& R^{-1} \text{ is symmetric}$$

2.9 - הגדרה סימטריה

יחס R על A ייקרא **סימטרי**, אם לכל a, b ב- A , המקיימים aRb , מתקיים גם bRa .

85

$$R \text{ over } A \Rightarrow (R \cup R^{-1} \& R \cap R^{-1}) \text{ are symmetric}$$

תכונה זו נקראת סימטריה.

2.10 הגדרה אנטי-סימטריה

אנטי סימטרי במובן הרחב:

אם לא קיימים זוגות סימטריים אחד לשני פרט לאלו שב I_A (רק אם איי=בי)
נקרא לו "אנטי סימטרי" אבל מפרגן לפעמים. דוגמאות בעמ' 54

יחס R על A ייקרא **אנטי-סימטרי**, אם לא קיימים a, b ב- A כך ש- aRb וגם bRa .

86

$$R \text{ antisymmetric} \Rightarrow R \text{ antireflexive}$$

$$R \text{ antisymmetric} \Rightarrow R^{-1} \text{ Anti symmetric}$$

שאלה 31:

88

יחס R על קבוצה A ייקרא **טרנזיטיבי**, אם לכל a, b, c ב- A , $aRb \wedge bRc \Rightarrow aRc$.

לשון אחר: אם $R \cap R^{-1} = \emptyset$. תכונה זו תיקרא אנטי-סימטריה.

2.11 הגדרה טרנזיטיביות

שאלה 32:

נחונות שתי קבוצות אנטי סימטריות (לא משנה הסוג):
החיתוך ביניהן גם הוא אנטי סימטרי (מאותו הסוג), והאיחוד ביניהם לא

שאלה 36:

חיתוך 2 יחסים על איי - טרנזיטיבי
איחודם - לא.

2.12 משפט

היחס R על A הוא טרנזיטיבי אם ורק אם $R^2 \subseteq R$.

88

2.13 הגדרה יחס שקילות

יחס על קבוצה A נקרא **יחס שקילות** אם הוא רפלקסיבי, סימטרי וטרנזיטיבי.

90

2.14 הגדרה חלוקה

תהי A קבוצה לא ריקה. **חלוקה** של A היא קבוצה של תת-קבוצות לא ריקות של A שכל שתיים מהן זרות זו לזו ואיחודן הוא A כולה.

כל אחת מן הקבוצות הללו נקראת **תא** של החלוקה.

91

2.15 משפט הגדרת יחס בעזרת חלוקה

תהי A קבוצה לא ריקה ותהי π חלוקה של A .

יהי \equiv_π היחס הבא על A : $x \equiv_\pi y$ אם ורק אם x ו- y נמצאים באותו תא של החלוקה π .

\equiv_π הוא יחס שקילות על A .

91

2.16 משפט קישור בין יחס שקילות לבין חלוקה

אם R הוא יחס שקילות על קבוצה לא ריקה A , קיימת חלוקה יחידה π של A , כך ש-

$R = \equiv_\pi$, דהיינו שהיחס R מושרה על ידי π .

93

2.17 הגדרה מחלקות שקילות

יהי R יחס שקילות על קבוצה A ותהי π החלוקה של A המשרה את היחס R .

94

כל תא בחלוקה π נקרא **מחלקת שקילות** של R .

2.18 הגדרה קבוצת המנה

יהי E יחס שקילות מעל קבוצה A . קבוצת מחלקות השקילות של E נקראת קבוצת המנה

94

של A מעל E , וסימונה הוא A/E .

אם קבוצת המנה היא סופית, נכנה את מספר איבריה, דהיינו את מספר מחלקות השקילות,

בשם **האינדקס של E** . אם קבוצת המנה היא אינסופית, אומרים שהאינדקס אינסופי.

95

יחסי סדר:

2.19 הגדרה - יחס סדר מלא

יחס R על קבוצה A נקרא **יחס סדר מלא** אם הוא

א. אנטי-רפלקסיבי ב. טרנזיטיבי ג. משווה, כלומר לכל b, a או aRb או bRa או $a=b$.

97

שאלה 56:
 כל סדר חלקי על קבוצה עם איבר אחד או פחות- הוא סדר מלא.
 על כל קבוצה בעלת יותר מאיבר אחד - קיים סדר חלקי.
 שאלה 58
 היחס "א' מחלק את ב'" הוא יחס סדר חלקי.

2.20 הגדרה יחס סדר חלקי

יחס R על קבוצה A נקרא **יחס סדר חלקי** או בקיצור: **סדר חלקי**, אם הוא

א. אנטי-רפלקסיבי ב. טרנזיטיבי

99

קבוצות סדורות:

2.21 הגדרה קבוצה סדורה וקבוצה סדורה חלקית

קבוצה סדורה חלקית היא זוג סדור $\langle A, < \rangle$, כאשר A היא קבוצה ו- $<$ הוא סדר חלקי על

A . **קבוצה סדורה** היא זוג סדור $\langle A, < \rangle$, כאשר A היא קבוצה ו- $<$ הוא סדר מלא על A .

100

שאלה 23:
 א' וב' לא ריקות:

2.22 הגדרה - תת-קבוצה סדורה חלקית

תהי $\langle A, < \rangle$ קבוצה סדורה חלקית. $\langle A', < \rangle$ תיקרא **תת-קבוצה סדורה חלקית**

של $\langle A, < \rangle$ אם $A' \subseteq A$ ולכל $a, b \in A'$, $a < b$ אם ורק אם $a < b$.

אם $\langle A, < \rangle$ קבוצה סדורה, אז במקרה זה $\langle A', < \rangle$ תיקרא **תת-קבוצה סדורה של $\langle A, < \rangle$** .

100

שאלה 61 (סדר לקסיקוגרפי):
 איחוד קבוצות סדורות וזרות אחת לשניה יוצר קבוצה,
 היחס המילוני על האיחוד הו"ל ייצור זוגות אם:
 יחס א' חל על איברים מ א'
 יחס ב' חל על איברים מ ב'
 נערכת השוואה בין איבר מ ב' לאיבר בא' (ואז ב' גדול מא')
 • במקרה ומתקיים יחס מילוני:
 איחוד הקבוצות יחס סדר חלקי
 והקבוצות הינן תת-קבוצות סדורות חלקית שלה.
 אם הקבוצות סדורות האיחוד סדר גם הוא.

שאלה 62:

מתואר יחס (חלקי במקרה הזה)

על מכפלה קרטזית בין שתי קבוצות סדורות

2.23 הגדרה איבר ראשון ואיבר אחרון

תהי $\langle A, < \rangle$ קבוצה סדורה חלקית.

איבר a ב- A ייקרא **איבר ראשון** ב- $\langle A, < \rangle$ אם לכל x ב- A , $a < x$ או $a = x$.

איבר b ב- A ייקרא **איבר אחרון** ב- $\langle A, < \rangle$ אם לכל x ב- A , $x < b$ או $x = b$.

101

2.24 משפט

בקבוצה סדורה חלקית $\langle A, < \rangle$ אין יותר מאיבר ראשון אחד ואין יותר מאיבר אחרון אחד.

לכן, לפי שאלה 63:
 איבר ראשון ברציה אם"ם הוא אחרון ברציה ההופכית.
 וגם: אם יחס הוא יחס סדר גם היחס ההופכי לו הוא יחס סדר
 ואם הוא יחס סדר מלא- גם ההופכי לו יחס סדר מלא

102

2.25 הגדרה איבר מינימלי ואיבר מקסימלי

תהי $\langle A, < \rangle$ קבוצה סדורה חלקית.

איבר a ב- A ייקרא **איבר מינימלי** ב- $\langle A, < \rangle$ אם אין x ב- A אשר $x < a$.

איבר b ב- A ייקרא **איבר מקסימלי** ב- $\langle A, < \rangle$ אם אין x ב- A אשר $a < x$.

102

102 איבר ראשון ב- $\langle A, \prec \rangle$ הוא מינימלי ואיבר אחרון ב- $\langle A, \prec \rangle$ הוא מקסימלי.

2.27 טענה הקשור ביניהם במקרה של סדר מלא

ורק אם הוא מקסימלי.
 עאלה 66: היחס "מתחלק ב..." על המספרים הטבעיים.
 עאלה 65: בקבוצה סדורה (בסדר מלא) איבר הוא ראשון אם ורק אם הוא מינימלי ואיבר הוא אחרון אם

משפט 2.28

104 בקבוצה סדורה חלקית סופית ולא ריקה $\langle A, < \rangle$ יש איבר מינימלי ואיבר מקסימלי.

שאלה 69: הרכבת היחס בין א' לב' עם היחס שבין ב' לג':

2.29 הגדרה הרכבת יחסים בתכלס- ייצור איבר משני איברים מרנויטיביים

$$R_{-1}S_{-1} = (RS)_{-1}$$

יהיו A, B, C קבוצות, ויהיו R_1 יחס מ- A ל- B ו- R_2 יחס מ- B ל- C .

קיים יחס מא' לב'.

$$I_A R = R I_B = R$$

$I_A R = R I_A = R$: ובפרט לגבי 'יחס מא' לא' :

ההרכבה $R_1 R_2$ היא היחס מ- A ל- C .. המוגדר כך:

$$.R_1R_2 = \{\langle a, c \rangle \in A \times C \mid \exists b \in B (\langle a, b \rangle \in R_1 \wedge \langle b, c \rangle \in R_2)\}$$

105 • אחלה תמצות: לשון אחר: $aR_c \Leftrightarrow \exists b \in B(aR_b \wedge bR_c)$.

3.1 הגדרה - פונקציה

פונקציות: פונקציה היא שלשה סדורה $\langle A, B, \varphi \rangle$ כאשר A, B הן קבוצות ו- φ תת-קבוצה של $A \times B$,

128 $\langle x, y \rangle \in \mathcal{G}$ y יחיד ב- B המקיים שאלה 2: x ב- A יש

גרף של פונקציה ריק אם"ם התחום שלה ריק

3.2 הגדרה מיקרו

תהי f פונקציה מ- A ל- B ויהיו $x \in A$ ו- $y \in B$ כך ש- $f(x) = y$, דהיינו הזוג הסדור

$\langle x, y \rangle$ שייך לגרף של f . נאמר ש- y הוא הדמות של x על ידי f - x הוא מקור של y

על ידי f . 131

3.3 הגדרה מאקרו

יהיו $f: A \rightarrow B$ ו- $C \subseteq A$ ו- $D \subseteq B$. התמונה של C על ידי f (שתסומן $f[C]$) היא קבוצת הדמויות של איברי C על ידי f , דהיינו $\{f(x) | x \in C\}$.

התמונה ההפוכה של D על ידי f (שתסומן $f^{-1}[D]$) היא קבוצת המקורות של איברי D

על ידי f , דהיינו $\{x \in A \mid f(x) \in D\}$.

$$f^{-1}[D_c] = (f^{-1}[D])_c$$

$$f^{-1}[D_1 \setminus D_2] = f^{-1}[D_1] \setminus f^{-1}[D_2]$$

שאלה 8:

תמונה הפוכה של איחוד קבוצות =

● כנ"ל לגבי החיתוך

$$\begin{aligned} C1 &\subseteq C2 \Rightarrow f[C1] \subseteq f[C2] \\ D1 &\subseteq D2 \Rightarrow f^{-1}[D] \subseteq f^{-1}[D] \\ f[C1] \cup f[C2] &= f[C1 \cup C2] \\ f[C1 \cap C2] &\subseteq f[C1] \cap f[C2] \\ f^{-1}[D1 \cup D2] &= f^{-1}[D1] \cup f^{-1}[D2] \\ f^{-1}[D1 \cap D2] &= f^{-1}[D1] \cap f^{-1}[D2] \end{aligned}$$

3.4 הגדרה

פונקציה $f: A \rightarrow B$ תיקרא **פונקציה מ- A על B** , או, בקיצור, **פונקציה על**, אם

133

שאלה 11:

אם A לא ריקה ו**1** אזי-
כל פונקציה $A \rightarrow B$ היא על.

3.5 הגדרה

פונקציה $f: A \rightarrow B$ תיקרא **חד-חד-ערכית**, אם לכל שני איברים שונים ב- A יש דמויות

שונות.

135

לשון אחר: f תיקרא חד-חד-ערכית אם מ- $f(x_1) = f(x_2)$ נובע $x_1 = x_2$.

3.6 משפט

שאלה 23:

א' וב' לא ריקות:

הפונקציה $f: A \rightarrow B$ היא חד-חד-ערכית, אם ורק אם לכל C ו- D , החלקיות ל- A מתקיים

136

שאלה 15:

אותו עקרון כמו 3.6 מתקיים
אם משתמשים בהפרש במקום חיתוך

$$f[C \cap D] = f[C] \cap f[D]$$

3.7 משפט

פונקציה $f: A \rightarrow B$ היא חד-חד-ערכית ועל אם ורק אם לכל C החלקית ל- A

137

$$f[C]^c = f[C^c]$$

3.8 משפט

תהי $f: A \rightarrow B$ פונקציה.

א. f חד-חד-ערכית אם ורק אם לכל תת-קבוצה C של A $C = f^{-1}[f[C]]$.

138

ב. f היא על אם ורק אם לכל תת-קבוצה D של B $f[f^{-1}[D]] = D$.

3.9 משפט

$$|A| \leq |B|$$

אם A היא קבוצה סופית ו- $f: A \rightarrow B$ היא פונקציה חד-חד-ערכית, אז מספר איברי A אינו

138

עולה על מספר איברי B .

3.10 משפט

$$|B| \leq |A|$$

אם A היא קבוצה סופית ו- B קבוצה כלשהי ו- f היא פונקציה מ- A על B , אז B סופית

138

ומספר איברי B אינו עולה על מספר איברי A .

3.11 משפט

אם A ו- B הן קבוצות סופיות אז:

$$|A| = |B| \text{ אם ורק אם יש פונקציה חד-חד-ערכית מ-} A \text{ על } B.$$

שאלה 18: א' וב' סופיות:
 פונקציה מא' לא' חח"ע אם"ם היא על.
 אם א' לא' = א' (פונקציה מא' לב' היא חח"ע אם"ם היא על).
 אם קיימת פונקציה חח"ע ועל מא' לב'
 אזי כל פונקציה מא' לב' המקימה את אחת התכונות:
 מקיימת גם את השנייה

$|A| \leq |B|$ אם ורק אם יש פונקציה חד-חד-ערכית מ- A ל- B .

139 $|A| \leq |B|$ אם ורק אם יש פונקציה מ- B על A .

3.12 משפט לכל יחס שקילות על קבוצה קיימת פונקציה שהגרף שלה זהה לה.

תהי A קבוצה לא ריקה ויהי \equiv יחס שקילות על A . קיימות קבוצה B ופונקציה $f: A \rightarrow B$,

כך ש- f \equiv_f .
 שאלה 20: ניתן להסיק מכך שאם $f^{-1}([a]) = 1$ לכל איבר a אז אף חח"ע.
 כלומר: $f^{-1}([a]) = S_a$

3.13 הגדרה

פונקציות מיוחדות:

פונקציה $f: A \rightarrow B$ תיקרא פונקציה קבועה אם יש לה ערך אחד ויחיד, דהיינו בתמונה של

f יש רק איבר אחד.
 שאלה 23:
 א' וב' לא ריקות:
 פונקציה מא' לב' חח"ע אם"ם א' לא' = 1
 פונקציה מא' לב' על אם"ם א' לא' = 1

3.14 הגדרה

יהיו B, A קבוצות לא ריקות כך ש- $A \subseteq B$. פונקציית הזהות מ- A ל- B היא הפונקציה

$f: A \rightarrow B$, שלכל x ב- A $f(x) = x$.

3.15 הגדרה המלה:
 המלה:
 פונקציה המקבלת אן-יה סדורה ומחזירה את האיבר הקיי-י בה.

יהיו A_1, \dots, A_n קבוצות לא ריקות ותהי $A = \prod_{i=1}^n A_i$. לכל k מ-1 עד n ההטלה של A על

הרכיב ה- k היא הפונקציה $\pi_k: A \rightarrow A_k$, שלכל $a = \langle a_1, \dots, a_n \rangle$ ב- A $\pi_k(a) = a_k$.

3.16 הגדרה פונקציה אופיינית (פונקציית ה"קיים או לא קיים")

תהי U קבוצה לא ריקה. לכל תת-קבוצה A הפונקציה האופיינית של A ביחס ל- U היא

הפונקציה $\chi_A: U \rightarrow \{0,1\}$, שלכל x ב- U מתקיים:

$$\chi_A(x) = \begin{cases} 1 & x \in A \\ 0 & x \notin A \end{cases}$$

3.17 הרחבה וצמצום: הגדרה מצמצמים או מרחיבים את התחום
 עמ' 97

יהיו C, B, A קבוצות לא ריקות, כך ש- $A \subseteq B$. יהיו $g: A \rightarrow C$ ו- $f: B \rightarrow C$ פונקציות,

שלכל x ב- A $f(x) = g(x)$, בתנאים אלה אנו אומרים ש- g הוא צמצום של f ל- A , וש-

f היא הרחבה של g ל- B .

3.18 הגדרה הרכבת פונקציות

יהיו $f: B \rightarrow C$ ו- $g: A \rightarrow B$ פונקציות. ההרכבה $f \circ g$ (קרי: ההרכבה של f על g היא

הפונקציה מ- A ל- C , המעתיקה כל x ב- A ל- $f(g(x))$.

$$\text{Range}(g) \subseteq \text{Domain}(f)$$

3.19 משפט

הרכבת פונקציות היא קיבוצית, כלומר, אם h פונקציה מ- A ל- B , g פונקציה מ- B ל- C ו- f פונקציה מ- C ל- D , אז ההרכבות $f \circ (g \circ h)$, $(f \circ g) \circ h$ מוגדרות והן שוות. 150

3.20 טענה הרכבת רלציית זהות של מרחב ורלציית זהות של תחום עם פונקציה שווה לפונקציה

יהיו A, B קבוצות לא ריקות. אם I_A היא פונקציית הזהות מ- A ל- A (דהיינו $I_A : A \rightarrow A$) ולכל $x \in A$ $(I_A(x) = x)$ ו- I_B היא פונקציית הזהות מ- B ל- B , ו- f היא פונקציה מ- A ל- B , אז $f \circ I_A = f$ ו- $I_B \circ f = f$ שתיהן מוגדרות ושוות שתיהן ל- f . 151

3.21 משפט שימור תכונות בהרכבה

יהיו $f : B \rightarrow C$, $g : A \rightarrow B$ פונקציות.

א. אם f, g חד-חד-ערכיות, אז גם $f \circ g$ חד-חד-ערכית.
ב. אם f, g הן פונקציות על, אז גם $f \circ g$ היא פונקציה על. 151
שים לבו הדבר נכון גם כששתי התכונות מתקיימות בו"ז

3.22 משפט שימור תכונות בהסקה לאחור (מההרכבה אל אחת הפונקציות)

אם $g : A \rightarrow B$, $f : B \rightarrow C$ הן פונקציות, אז:
א. אם $f \circ g$ חד-חד-ערכית, אז g חד-חד-ערכית.
ב. אם $f \circ g$ על, אז f על. 152
[3] * : $g \circ f = h \circ f$ -or- $f \circ g = f \circ h$ THEN: $h = g$

3.23 הגדרה

תהי $f : A \rightarrow B$ פונקציה.

נאמר ש- f **מצטמצמת משמאל** אם לכל שתי פונקציות h, g מקבוצה מסוימת ל- A ,

$$f \circ g = f \circ h \text{ מתחייב } g = h.$$

נאמר ש- f **מצטמצמת מימין** אם לכל שתי פונקציות h, g מ- B לקבוצה מסוימת

$$g \circ f = h \circ f \text{ מתחייב } g = h.$$

3.24 הגדרה

תהי $f : A \rightarrow B$ פונקציה חד-חד-ערכית ועל. **הפונקציה ההופכית** ל- f היא הפונקציה $f^{-1} : B \rightarrow A$, כך שלכל $b \in B$, $f^{-1}(b)$ הוא ה- a היחיד ב- A שעבורו $f(a) = b$. 154

3.25 משפט

אם $f : A \rightarrow B$ חד-חד-ערכית ועל, אז $f^{-1} : B \rightarrow A$ חד-חד-ערכית ועל, ו- $(f^{-1})^{-1} = f$. 155

3.26 משפט הרכבת פונקציות הופכיות שווה ליחס השוויון על התחום +או+ על המרחב (חלוי)

אם $f: A \rightarrow B$ חד-חד-ערכית ועל, אז $f^{-1} \circ f = I_A$ ו- $f \circ f^{-1} = I_B$.

(כזכור, I_A היא פונקציית הזהות מ- A על A , כלומר, לכל $x \in A$ $I_A(x) = x$). 155

3.27 משפט הוכחת פונקציה ב' כפונקציה ההופכית של פונקציה א'

שני תנאים

יהיו $f: A \rightarrow B$ ו- $g: B \rightarrow A$, כך ש- $g \circ f = I_A$ ו- $f \circ g = I_B$. אז f ו- g שתיהן חד-חד-

ערכיות ועל ו- $f^{-1} = g$ (וכמובן $g^{-1} = f$, לפי משפט 3.25). 156

3.28 משפט הפיכה הפוכה ושימור תכונות ה"הפיכות"

אם $f: A \rightarrow B$ ו- $g: B \rightarrow C$ ושתייהן הפיכות, אז $f^{-1} \circ g^{-1}$ הופכית ל- $g \circ f$, ובפרט, $g \circ f$

ו- $f^{-1} \circ g^{-1}$ שתיהן הפיכות. 157

3.29 משפט כמה פונקציות אפשריות יש מא' לב'?

אם A, B קבוצות סופיות, כך ש- B אינה ריקה, אז גם הקבוצה B^A היא סופית, ו-

$$|B^A| = |B|^{|A|}$$

לשון אחר: מספר הפונקציות מ- A ל- B הוא מספר איברי B בחזקת מספר איברי A . 158

3.30 טענה

יהיו A, B קבוצות סופיות, שמספר האיברים בכל אחת מהן הוא n ($n > 0$). מספר

הפונקציות החד-חד-ערכיות מ- A ל- B הוא מכפלת המספרים מ-1 עד n (הסימון למכפלה

זו הוא $n!$, קרי: n עצרת). 159

3.31 הגדרה הגדרת פונקציה סופית ואינסופית

יהיו A קבוצה לא ריקה ויהי n מספר טבעי. סדרה באורך n של איברים מ- A היא פונקציה

מ- $\{k \in \mathbb{N} | k < n\}$ ל- A . סדרה אינסופית של איברים מ- A היא פונקציה מ- \mathbb{N} ל- A . סדרה

באורך n , כאשר $n \in \mathbb{N}$, תיקרא סדרה סופית. 161

שאלה 43: איך להשוות עוצמות:

הוכיחו שעשתי סדרות הן שוות זו לזו אם ורק אם יש בהן אותו מספר מקומות, ובכל אחד מן המקומות מופיע בשתי הסדרות אותו איבר.

3.32 הגדרה מכפלה קרמזית עם אינסוף איברים סדורים

לכל מספר טבעי n תהי A_n קבוצה. המכפלה הקרטזית של כל ה- A_n ים (מ-0 ואילך

בסדר הרגיל), שתסומן $\times_{n=0}^{\infty} A_n$ היא קבוצת הסדרות האינסופיות שבהן לכל n מותאם איבר

של A_n . 162

ניתן להכליל הגדרה זו ולדבר על מושג כללי יותר של מכפלות קרטזיות.

3.32* הגדרה

תהי Γ קבוצה כלשהי, ולכל i ב- Γ תהי A_i קבוצה. המכפלה הקרטזית של כל ה- A_i -ים, שתסומן $\times_{i \in \Gamma} A_i$ היא קבוצת הפונקציות מ- Γ ל- $\cup_{i \in \Gamma} A_i$, שבהן לכל i ב- Γ מותאם איבר של A_i

162

4.1 הגדרה

יהיו A ו- B קבוצות. אם קיימת פונקציה חד-חד-ערכית מ- A על B , נאמר ש- A **שקולה** ל- B , והסימון יהיה $A \sim B$. נאמר גם ש- A **שוות עוצמה** ל- B . 181

4.2 משפט

א. כל קבוצה שקולה לעצמה, דהיינו $A \sim A$.
 ב. אם A שקולה ל- B , אז B שקולה ל- A , דהיינו: אם $A \sim B$, אז $B \sim A$.
 ג. אם A שקולה ל- B ו- B שקולה ל- C , אז A שקולה ל- C .
 $(A \sim B \wedge B \sim C \Rightarrow A \sim C)$. 181

4.3 הגדרה

קבוצה נקראת **בת-מנייה** אם היא סופית, או שהיא שקולה ל- \mathbb{N} . 183

4.4 משפט

\mathbb{Z} - קבוצת המספרים השלמים ו- \mathbb{Q} - קבוצת המספרים הרציונליים הן בנות-מנייה ועוצמת כל אחת מהן היא \aleph_0 . 186

4.5 משפט

כל קבוצה, החלקית לקבוצה בת-מנייה היא בת-מנייה. 186

4.6 משפט

187 לכל קבוצה אינסופית יש תת-קבוצה, שעוצמתה \aleph_0 .

4.7 משפט

189 \mathbf{R} - קבוצת המספרים הממשיים – אינה בת - מנייה.

4.8 משפט

193 האיחוד של שתי קבוצות בנות מנייה הוא בן מנייה.

4.9 משפט

א. אם $f: A \rightarrow B$ היא פונקציה על ו- A בת-מנייה, אז גם B בת-מנייה.

194 ב. אם $f: A \rightarrow B$ היא חד-חד-ערכית ו- B בת-מנייה, אז גם A בת-מנייה.

4.10 משפט

195 אם לכל n טבעי A_n היא קבוצה בת-מנייה, אז גם $\bigcup_{n=0}^{\infty} A_n$ היא קבוצה בת-מנייה.

4.11 משפט

196 אם A, B בנות מנייה, אז גם $A \times B$ בת-מנייה.

4.12 משפט

198 אם $|A| = \aleph$ ו- B בת-מנייה, אז $|A \cup B| = \aleph$.

4.13 טענה

198 $\{0,1\}^{\mathbf{N}}$ (קבוצת הפונקציות מ- \mathbf{N} ל- $\{0,1\}$) אינה בת-מניה.

4.14 טענה

199 אם $|A| = \aleph_0$, אז $\mathcal{P}(A)$ אינה בת-מנייה. יתר על כן: $\mathcal{P}(A)$ שקולה ל- $\{0,1\}^A$.

4.15 טענה

200 אם n הוא מספר טבעי חיובי, אז $\{0,1,\dots,n\}^{\mathbf{N}}$ שקולה ל- \mathbf{R} , דהיינו עוצמתה \aleph .

4.16 טענה

201 אם A היא בת-מנייה ואינסופית, אז $A \times A \sim A$.

4.17 טענה

202 לכל קבוצה A , $A^N \times A^N \sim A^N$.

4.18 טענה

202 $\mathbf{R} \times \mathbf{R} \sim \mathbf{R}$.

שאלה 23:
א' וב' לא ריקות:
פ

4.9 טענה

203 אם $A \triangleleft B$, $C \sim A$ ו- $D \sim B$, אז $C \triangleleft D$.

4.20 הגדרה

203 במקרה זה נאמר גם ש- $|B| \geq |A|$ (קרי: עוצמת B גדולה או שווה לעוצמת A).
נאמר ש- $|A| \leq |B|$ (קרי: עוצמת A קטנה או שווה לעוצמת B) אם $A \triangleleft B$.

4.21 משפט

204 א. $|A| \leq |A|$ (הוא רפלקסיבי).
ב. $|A| \leq |B| \wedge |B| \leq |C| \Rightarrow |A| \leq |C|$ (הוא טרנזיטיבי).

4.22 הגדרה

204 נאמר ש- $|A| < |B|$ (קרי: עוצמת A קטנה מעוצמת B) אם $|A| \leq |B|$ אבל $|A| \neq |B|$.
במקרה זה נאמר גם ש- $|B| > |A|$ (קרי: עוצמת B גדולה מעוצמת A).

4.23 משפט

אם A, B סופיות, $|A| < |B|$ אם ורק אם יש פונקציה חד-חד-ערכית מ- A ל- B , שאינה על.

205

4.24 טענה

205 לכל קבוצה A מתקיים $|A| < |\{0,1\}^A|$.

4.25 משפט (משפט קנטור)

206 לכל קבוצה A מתקיים $|A| < |\mathcal{P}(A)|$.

4.26 משפט (משפט קנטור, שרדר ברנשטיין)

אם λ ו- μ הן עוצמות כך ש- $\lambda \leq \mu$ וגם $\mu \leq \lambda$, אז $\lambda = \mu$.

207 לשון אחר: אם A ו- B הן קבוצות כך ש- $A \triangleleft B$ וגם $B \triangleleft A$, אז $A \sim B$.

4.27 מסקנה (כלל הסנדוויץ')

אם $A \subseteq B \subseteq C$ ו- $A \sim C$ (לשון אחר: $|A| = |C|$), אז $A \sim B$ ו- $B \sim C$.

210 $(|B| = |C| \text{ ו- } |A| = |B|)$.

4.28 משפט

א. יהיו λ_1, λ_2 עוצמות. לא יתכן שגם $\lambda_1 < \lambda_2$ וגם $\lambda_2 < \lambda_1$.

212 ב. אם $\lambda_1, \lambda_2, \lambda_3$ הן עוצמות ו- $\lambda_1 < \lambda_2$ ו- $\lambda_2 < \lambda_3$, אז $\lambda_1 < \lambda_3$ (טרנזיטיביות של $<$).

4.29 משפט

212 קיימות אינסוף עוצמות אינסופיות.

4.30 הגדרה

יהיו κ_1, κ_2 עוצמות. יהיו A_1, A_2 קבוצות זרות זו לזו, כך ש- $|A_1| = \kappa_1$ ו- $|A_2| = \kappa_2$.

214 **הסכום** $\kappa_1 + \kappa_2$, דהיינו $|A_1| + |A_2|$ יוגדר כ- $|A_1 \cup A_2|$.

4.31 (דוגמאות לחיבור עוצמות)

א. לכל עוצמה κ , $\kappa + 0 = \kappa$.

ב. $\aleph_0 + 1 = \aleph_0$.

ג. $\aleph_0 + \aleph_0 = \aleph_0$.

215 ד. $\aleph + \aleph = \aleph$.

4.32 משפט

א. חיבור עוצמות הוא חילופי (קומוטטיבי), דהיינו: $\kappa_1 + \kappa_2 = \kappa_2 + \kappa_1$.

216 ב. חיבור עוצמות הוא קיבוצי (אסוציאטיבי), דהיינו: $(\kappa_1 + \kappa_2) + \kappa_3 = \kappa_1 + (\kappa_2 + \kappa_3)$.

4.33 משפט

216 תהי κ עוצמה אינסופית. $\kappa + \aleph_0 = \kappa$.

4.34 משפט

- א. יהיו A, B קבוצות, כך ש- $B \subseteq A$ ו- $|B| = \aleph_0$. אם $A \setminus B$ אינסופית, אז $|A \setminus B| = |A|$.
- ב. אם A קבוצה, שאינה בת-מנייה, $B \subseteq A$ ו- $|B| = \aleph_0$, אז $|A \setminus B| = |A|$.

216

4.35 משפט

- יהיו $\lambda_1, \lambda_2, \kappa_1, \kappa_2$ עוצמות. אם $\kappa_1 \leq \kappa_2$ ו- $\lambda_1 \leq \lambda_2$, אז $\kappa_1 + \lambda_1 \leq \kappa_2 + \lambda_2$.

217

4.36 הגדרה

יהיו κ, λ עוצמות. המכפלה של κ ב- λ , שתסומן $\kappa \cdot \lambda$ או בקיצור $\kappa \lambda$ תוגדר כך:

תהי A קבוצה שעוצמתה κ ותהי B קבוצה שעוצמתה λ .

$$219 \quad \kappa \cdot \lambda = |A| \cdot |B| = |A \times B|$$

4.37 טענה (דוגמאות לכפל עוצמות)

א. לכל עוצמה κ $\kappa \cdot 0 = 0$ ו- $\kappa \cdot 1 = \kappa$.

ב. $\aleph_0 \cdot \aleph_0 = \aleph_0$

219 ג. $\aleph \cdot \aleph = \aleph$

4.38 משפט

א. כפל עוצמות הוא חילופי: $\kappa \lambda = \lambda \kappa$.

219 ב. כפל עוצמות הוא קיבוצי: $(\kappa \lambda) \mu = \kappa (\lambda \mu)$.

4.39 משפט (חוק הפילוג של הכפל מעל החיבור).

220 אם κ, λ, μ הן עוצמות אז $\kappa (\lambda + \mu) = \kappa \lambda + \kappa \mu$.

440 הגדרה

יהיו κ, λ עוצמות. יהיו A, B קבוצות בעלות העוצמות κ, λ , בהתאמה. נגדיר את העוצמה

λ^κ (קרי: λ בחזקת κ) כך: $\lambda^\kappa = |B|^{|A|} = |B^A|$ (העוצמה של קבוצת הפונקציות מ- A ל- B).

221

441 טענת עזר

221 אם $|C| = |A|$ ו- $|D| = |B|$, אז $|D^C| = |B^A|$ (אם $C \sim A$ ו- $D \sim B$, אז $D^C \sim B^A$).

4.42 משפט

222 לכל קבוצה A $|\mathcal{P}(A)| = 2^{|A|}$. לשון אחר: אם $|A| = \kappa$, אז $|\mathcal{P}(A)| = 2^\kappa$.

4.43 משפט

222 לכל עוצמה κ , $\kappa < 2^\kappa$.

4.44 משפט (תכונות של העלאה בחזקה)

יהיו $\kappa_1, \kappa_2, \kappa_3$ עוצמות.

א. $(\kappa_1 \cdot \kappa_2)^{\kappa_3} = \kappa_1^{\kappa_3} \cdot \kappa_2^{\kappa_3}$.

ב. $\kappa_1^{\kappa_2 + \kappa_3} = \kappa_1^{\kappa_2} \cdot \kappa_1^{\kappa_3}$.

222 ג. $\kappa_1^{\kappa_2 \cdot \kappa_3} = (\kappa_1^{\kappa_2})^{\kappa_3}$.

Type text here

4.45 טענה

224 $\aleph_0^{\aleph_0} = \aleph_1$.